

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก
อายุต่ำกว่า 5 ปี อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัย : พงศ์รินทร์ สุริยะใจ

สาขาวิชา : สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ใจดี	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
: อาจารย์ ดร.สายหยุด มูลเพชร	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross-sectional survey study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ของอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน เก็บข้อมูลในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2559 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 260 คน จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Cochran กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อน 5% จากจำนวนประชากรเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีทั้งหมด 1,287 คน เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงคือ Binary Logistic Regression

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี มีอายุเฉลี่ย 2.41 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.38 เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.85 เป็นชนเผ่า ร้อยละ 60 พบเด็กป่วยเป็นโรคอุจจาระร่วงจำนวน 30 คนคิดเป็นอัตราป่วย 11,538.46 ต่อแสนประชากร การศึกษาปัจจัยพบว่าบ้านที่มีการกำจัดอุจจาระของเด็กไม่เหมาะสมเกิดโรคอุจจาระร่วง คิดเป็นร้อยละ 1.6 เกิดโรคอุจจาระร่วงมากกว่าบ้านที่มีการกำจัดอุจจาระตามหลักสุขาภิบาล 36.30 เท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Adjusted OR 36.30, 95% CI 2.47 - 533.50) และการมีแหล่งน้ำโสโครก น้ำเสีย น้ำทิ้งขังในบริเวณบ้านเกิดโรคอุจจาระร่วง คิดเป็นร้อยละ 6.5 เกิดโรคอุจจาระร่วงมากกว่าบ้านที่ไม่มีแหล่งน้ำโสโครก น้ำเสีย น้ำทิ้งขังในบริเวณบ้าน 4.19 เท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Adjusted OR 4.19, 95% CI 1.08 -

16.16) ปัจจัยด้าน อายุ เชื้อชาติ รายได้ พฤติกรรมด้านการล้างมือไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรค อุจจาระร่วง

ความชุกของโรคอุจจาระร่วงในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีของอำเภอทุ่งหัวช้างสูงกว่าความชุกของโรคอุจจาระร่วงระดับประเทศ และสูงกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ของอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน คือการกำจัดอุจจาระของเด็กไม่เหมาะสม และการมีแหล่งน้ำโสโครก น้ำเสีย น้ำทิ้งขังในบริเวณบ้าน การกำจัดเชื้อโรคที่ไม่ถูกวิธีปล่อยทิ้งสู่สิ่งแวดล้อมก็ย่อมทำให้เกิดการติดต่อจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งได้ ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อการนำไปวางแผนดำเนินงานการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วงในระดับพื้นที่ เพื่อลดอัตราการป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่ต่อไป

คำสำคัญ : อุจจาระร่วง, เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี, ผู้เลี้ยงดูเด็ก, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

The Title : Prevalence and Factors Associated with Diarrhea among Children
Below The Age of 5 years In Tunghuachang District, Lamphun
Province.

The Author : Mr.Phongnarin Suriyajong

Program : Public Health

Thesis Advisors : Assistant Professor Dr. Samart Jaitae Chairman
: Dr. Saiyud Moolphate Member

ABSTRACT

This research was a cross sectional survey study. The purpose of this study was to investigate the prevalence and factors associated with the occurrence of diarrhea in children under Five years of Thung Hua Chang district, Lamphun province. during April - May 2016 among 260 childrens. A representative sample was calculate by using the formula of Cochran at the confidence level of 95% and error of sampling of 5% from the estimation of 1,287 childreans. Data collection was using the System sampling. The content validity of the questionnaire was checked by 3 experts. Binary Logistic Regression was used for inferential analysis.

The result of the study were as follows : average age was 2.41 (S.D 1.38), male 58.85 %, tribe 60 % and 30 patients with diarrhea. Incidence rate is 11,538.46 per 100,000 person years. The study of factors that found that homes with inappropriate faecal excreta caused diarrhea 1.6% with statistical significance (Adjusted OR 36.30, 95% CI 2.47 - 533.50) and the source of sewage, dumps, diarrhea in home is 6.5 % with statistical significance (Adjustd OR 4.99, 95% CI 1.08 - 16.16)

The prevalence of diarrhea in children under 5 years old in Tung Hua Chang is higher than the prevalence of diarrhea in the country and above the criteria set by the Ministry of Public Health. And factors related to diarrhea in children under 5 years of Thung Hua Chang District,

Lamphun Province were the inappropriate removal of faeces from children. And the source of sewage in home. Getting rid of germs did not release to the environment can cause a person to get in touch with someone. The results of this research will be useful to plan, implement, prevent and control diarrhea at the local level. To reduce the incidence of diarrhea in the area.

Keyword : diarrhea, children under five years, caregivers of children, associated factors

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ใจเด็ย และอาจารย์ ดร.สายหยุด มูลเพ็ชร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำต่างๆ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ในทุกขั้นตอนด้วยความเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา พร้อมทั้งช่วยกระตุ้นและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ คุณศรีพรหม กาสกุล สาธารณสุขอำเภอทุ่งห้วยช้าง นายแพทย์สัจพจน์ เกตุวัฒนาธร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุ่งห้วยช้าง และคุณสุรีย์ ศรีบุรี หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลโรงพยาบาลทุ่งห้วยช้าง ที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอขอบพระคุณสาธารณสุขอำเภอทุ่งห้วยช้าง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุ่งห้วยช้าง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งในอำเภอทุ่งห้วยช้าง และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ครอบครัว และเพื่อนๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จ คุณงามความดีและสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งหลายอันเกิดจากการศึกษานี้ ขอมอบให้แก่คุณจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อันมีค่าแก่ผู้ศึกษา เพื่อที่จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและการดำเนินชีวิตต่อไป

พวงคันรินทร์ สุริยะโจง